

SLOVENSKA BČELA.

Izdana 1. januarja 1851.

Bčeli.

Pervokrat běli svit mladega lěta,
Hčerka slovenska! Ti dans zablíšči;
V Tvojo naj hvalo bo pesmica peta,
V Tvojo se srečo naj: Živi! glasi.

Živi! si verla, ko drobna sestrice,
Koji povzela si mično ime;
Bčela slovenska Ti biť je rěsnica, —
Bog Te ohrani rojaki želé!

Bog Ti ohrani perutice mlade!
Duha i njezne moči Ti krepúj,
Zrak Ti razjasni, obsonči livade,
Gore, ravnine okol Ti vedrúj!

Da se po polju prostejše spustila,
Cvętja nabirat boš pisani kras,
Višej se dvigala, bolj bogatila
Z dihtnimi snopči slovenski Parnas.

Da boš šumljaje vlastencov udanih
Vnemala serca, budila mladost,
V persi bezvęstne sinuhov zaspanih
Pa da zabadala svojo boš ost.

Da boš o dobi sedajni šumeči,
Ko ti veljá le zedinjeni trud,
Vžigala plam rodoljubja goreči,
I pa nebeske jedinosti čut!

Da jednodušni v povzdigo domije
Dělamo, sklenemo glave i dlan,
Miljeni majki pa skoraj zasije
Sreće i slave i svobode dan! —

Táko navdušaj, také povelicaj
Bčela marljiva, Slovence okrog,
„Z malega rase veliko“, to spričaj
Tvoja bodočnost, — i živi Te Bog!

Oliban.

— 2 — Živili Slovenci!

Novo leto, novi dar — dar predragim Slovincem k novemu letu u pretres i razsodbo!

V 41. listu lanskih Novic smo brali za čelo Slovenstvo verlo imeniten i važen sostavek, v kterem nam naš iskreni rodoljub g. J. Š. s živimi i rěsničnimi besėdami kaže i popisuje, kako potrebno je nam krepkega srėdstva za povzdigo našega domačega slovstva. To srėdstvo bi bilo po njegovih mislih: slovenska matica, po izgledu česke, ilirske i serbske osnovana. Slovenska matica — lepa, preimenitna rěč! — Vendar bi se li dala ustanoviti? — Po našem težko ali nikakor ne. Zakaj pomisliti je trėba, koliko moči se mora složiti, koliko žertev doprimesti, da bi bila taka matica korisina i blagonosna, ne pa samo sėnca taiste! —

Za tak zavod je nas Slovencev, to je slovenskih rodoljubov, — družih ne smėmo šteti — sedaj še zarės premalo, i še ti so većiděl mladi, nepremožni ljudi, ki v sedajnih pićlih ěasih pri naj bolje volji komaj 3, 4 goldinarje vsakega leta, kolikor menj skoz već lėt po 9, 10 ali na enkrat po 40, 50 goldinarjev na stran dĵati i za domorođne rěči žertvovati zamorejo. Pa kaj bi zdalo tudi 1000, 2000, 3000 goldinarjev, ěe bi se samo od obresli knjige i drugi potrebni spisi natiskovali? Mi smo sicer za sjedinjeno jugoslavensko maticu, za samo slovensku pa nikdar ne bomo: le sloga i sjedinjenost je mati svih velikih ěinov.

Da se pa kaj tako imenitnega v življenje spelje, je delj ěasa trėba. Mi pa ne mōremo ěakati i to rěč na dolgo klop odlašati. Naš narod potrebuje dovoljne hrane, dovoljnega izobraženja, da ne bode kakor doslej za družimi narodi zaostajal. Naša sveta dolŹnost je torej že sedaj pomoćkov iskati, da se taisti iz svojega neznanstva i ěamila prebudi, s boŹanstveno iskro životvornega domoljuba navdā i tako na višjo stopnjo izobraženja pripelje. Priskerbeti se mora dovoljna hrana za um i serće, da ga bo zanimala, krepćala, k novim domoljubnim ěinom i žrtvom podbujala. Trėba je nam dobrih knjig, pred vsim drugim pa marljivih pisateljev.

Rěsnićne so besėde g. J. Š. v omenjenem listu, ki pravi: » Marsikter rodoljub je vzel pero v roke, ter se namėnil, svojemu narodu kaj lėpega ali koristnoga spisati v veselje ali podućenje. Trudi se većkrat mnogo lėt, naposlėd je dėlo dokonćano; zdaj pa rėveŹ ne vė, kaj in kam Ź njim. ZaloŹnik za nove bukve se težko najde, posebno za še neznanega, še ne široko slovećega pisatelja, ali pa za bukve, ktere še gotovoga dobićka ne obetajo. Na svoje stroške rokopis v tiskar-

nico dati, ne zamore vsak. Naš pisatelj je nepremožen, kaj če storiti? Njegov rokopis ostane — v pisarjevi omari, večkrat se clo pogubi.

Če pa ravno u kakem slovenskem mestu kakošne nove bukve béli dan zagledajo, je na drugi strani mnogokrat strašno težko, jih drugot dobiti.

Torej bi bilo srédstva potrèba, prvič, de bi se zložene literarne děla ložej natiskale, drugič da bi natisnjene se ložej i za primérno cěno dobivale in tretjič, česar vendar g. pisatelj ni omėnil, da bi se večkrat knjige, ki so za prosto ljudstvo ali za šolsko mladino namėnjene, clo brez vsega plačila med taisto razdėloyale, i naš narod tako s ljubeznijo do branja i s domoljubjem navdajale in izobraževati pomagale.

Dobro uravnana bogata matica bi bila zarės naj boljše srédstvo za to. Taka se pa od samih Slovencev nikakor ne mōre na noge spraviti, da bi vsako lėto po 600 i še več goldinarjev obresti donášati zamogla.

Zatōrej naj se saj matici podobno društvo ustanovi, ktero bi od svojih udov, ki vsako leto pristopiti ali odstopiti morejo, lėtne doneske pa k večemu po 3 gld., ali bolje reči: naročila na vse od društva izdane knjige i spise prejemati imelo. S tim denarjem naj bi se potem, ne pa od obresti, v čem se to društvo od matice razloči, od pisateljev, če je trėba, rokopisi kupovali, natiskali, knjige po primérnej cėni razprodavale, udom društva pa zastoj pošiljale. Kar bi pa mladini i kmetu namenjenih knjig bilo, naj se vselej v velicem številu po dēželi brez vsega plačila razdelijo i podarijo. To mora biti prva naloga tacega društva.

S radostjo bode vsaki rodoljub, bodi si star ali mlad, v te namėn, majhen dar dva ali tri goldinarje na lėto, na oltar mile svoje domovine podjal, ko bo vidil, da njegova žertva kaj zda i njemu i s ojemu narodu toliko koristi donáša. Le 400 — 500 udov, i za lėpo število knjig bode naše slovstvo naraslo!

Zatorej, domorodci! pero v roke, da se ta imenitna stvar vsestrano prevdari i pretrese, kakó i kje da naj bi se tako društvo ustanovilo — i ako Beg da, naj se vkratkem i scer tako ustanovi, da bojo v odboru društva, ki bo čez rokopise za natis i čez druge potrėbna srédstva razsojeval, vse slovenske kronovine je dnak o nadomestovane. Zaupanje, ki bi ga tako društvo povsod vživalo, bo več pripomoglo v dosego njegovih namėnov, kakor si človek obnam misli.

Živili Slovenci! Naj se ustanovi: društvo za izdavanje dobrih slovenskih knjig, ktereга namėn naj bo: prosto ljudstvo izobraževati, domače slovstvo povzdigati, pisatelje podpirati ter jih k novim činom spodbujati. Živili Slovenci! Živilo društvo za izdavanje dobrih slovenskih knjig!!

Anton Janežič.

Vladimir i Kosara.

(Izvirna povest.)

V ednajstem veku po Kristu je caroval nad Bulgari Samuil. Hrovaški kralj Petrislav je tadaj tudi na Serbskem gospodaril. Reka Timok je ločila nju oblast. Ali studena voda bojnega serda ni mogla ugasiti. Čeravno sta obadva bratovske narode pod zastavami vodila, je vendar mnoge krati čez bregove Timoka švigal sovražni plamen, i sorodna svada je divjala po blagodarnih serbskih i bulgarskih krajinah. Tako se vname tadaj zavoljo gospostva boj. Samuil hoče dalje v Serbsko svoje meje raztegnuti, i Petrislav, čeravno siva glava pokaj tirja, se je moral na bran ravnati. Obadva zbirata junake, sedlata konje, i meče, indaj Grekom namenjene, proti sebi ostrita. Samuil vojvoduje sam; Petrislav, ki ga breme let teži, postavi na čelo vojske Ivo — Radivoja i pridade mu mladega sina Vladimira. Že večkrat je mladeneč skusil boje; se s Greki in Ogri ruval, je vragom groza, svojim bran i stena bil. Toraj ga čislajo vojščaki, i večji plen, gotovejšo zmago si obetajo, kadar so njega saboj imeli; i Petrislav, ko ga pošlje na vojsko, s svojo tudi občno željo bojnih junakov spolni. Ali kraljič je tudi toliko lepega, toliko zlahtnega na sebi imel, da se slednjemu na prvi videz prikupi. Narava mu je krasno podobo dala. Bil je visoke rasti, pa zravno krepkih udov; na ljubeznivem, življenja polnem obrazu je bila dobroti brati in iz bistrega očesa je tudi modrost sijala. Skazoval se je v boji hrabrega junaka; pa tudi svetovati je znal, i dvomiti je bilo, gre li desnici, ali umu večja slava. Verh tega je hrepenel djanja; svetlo ime, čast naroda mu je pri serci; naj huje pokoj čerti. Ko ni bilo priložnosti, se z vrage skušati, je boj z medvedi i volkovi začel; trud, lakoto žejo terpeti mu je sladkota; jahati, kopje metati najpervo veselje. Bojezni ne pozna. Kako se je tedaj sedajne vojske veselil! Na konji sede pokaže srebrolasi starec Petroslav zbranim junakom vojevoda Radivoja; jih opomni neoskrunjene vernosti, stare slave, domovja. Posebno pa sinu mnogo na serce govori; ga spominja upov, ktere cel narod vanj stavi, svoje očine ljubezni i slovečih del prednikov, kterih spomin naj ga vodi, da nekdej nej slavi novo pridobi. Potem vse božjemu varstvu izroči, vzame solznih oči od junakov i sina slovo, ter se verne v svoj kraljevi grad. Od veselja zavpijejo trume, tromba zapoje, vojska se vzdigne. —

Tudi Samuil se ni mudil. Vrediv verste i previdiv, česar je treba bilo, se poslovi od doma i lepe hčerke Kosare, svoje jedinice. Od Ternova, kjer je bil carski sedež, se vzdignejo trume, Hrovatom i

Serbom naproti; prebrodijo Timok, hladno vodo, ter se razspejo po Serbskej zemlji. Kmaló se srečajo z Radivojem. Bulgarov je bilo sicer več; ali ognjeno sercé, vihárna sila Radivojevih sokolov zravna skudele, ki jih število nagnuje. Vendar Samuil ni neveden boja. Zakaj že na Carigradske vrata je terkal, je njegove mogočne zidove stresal, in odkup od gerških cesarjev prejel. Tudi sovražnika pred seboj je iz prešnih časov poznal, v hudih bojih se ž njim merivši; i z modrim umom je dolgo vajo mnoge skušnje družil. Toraj, kolikor silneje mladenski ogenj rine, tim providneje dela Samuil; tim bolje moči lest, neujzdanej hrabrosti prekanjeno vodbo naproti stavi; i zdaj modro ugi-baje se, zdaj čakaje i zopet naproti stopaje sovražno silo trudi. Ko se tedaj priložnost bitve ne ponudi, i goreča želja Radivoja i bojnih tovaršev ne izpolni, začne moč rujaveti, ter v lastnem plamenu gine. Vojska se razdeli v posamezne čete, bodi si, da bi vraga lože prijela, bodi si, da čilim junakom ni bi'o mogoče dalje praznovati. Ali bila je tako volja božja, ki je po tem potu brate vmiriti, s prijateljstvom i ljubeznijo le zvezati hotla, ktere je proti naravi človeška strast razperla. S čim tedaj Samuil zapazi napako protivnikov, se verže bliskoma na raztrešene trope, razkropiva posamezne čete, posebno pa udarja na Vladimira i njegove tovarše, češ, ako bi njega vjel, bi drago zastavo dobil, boj srečno končati. Al tu se pokaže, s kakimi junaki se je boriti bilo. Čeravno le s peščico spremljen, ločen od vsake pomoči, ali s tmo vragov obdan, Vladimir ne klone ne s pogumom ne s desnicó. S kratkimi ali gorečimi besedami tovarše ohrabriv, ter opomniv i sramote udaje i slave junaške smerti, se zažene v sovražne trume. Trikrat uzbije Bulgare; ali trikrat namestijo zmagane novi, trudne čili. Stal je na levi strani bojišča visok holm, na verhu dost prostran i raven, kjer je tisti čas mala žitnica Bulgarov bila; ali dohod je od vsih strani sterm i težaven, i bulgarska straža je na verhu zalogo branila. Ko se Vladimir v taci stiski vidi, i ko zmisli, da ga množstvo naposled zatopiti mora, se ozre na oni holm, ter z mečem omagajočim tovaršem jedino otelbo pokaže. „Serce velja, zavpije junakom, tje udarimo, tovarši!“ Oživilje-ni up i bojezen smerti dadé moč. Redove Bulgarov predero ali prese-čejo, mahnejo na vkreber, straže beže, ali so ubite i holm i žitnico na njem posede Vladimir; Samuil pa, stermé i čude se nad toliko hrab-rostjo, i vidiv trudne vojščake i težko dohoden hrib ustavi kervolitje, ter samo s trumami holm obkoli.

Ali komaj vstaja zarja družega dneva, se že Samuil pripravlja, ostalo, kakor meni, majhno delo dokončati. Z naskokom misli vzeti brih. Toraj si izbere šako najhrabrejših, ki jih je iz doslejnih bojev poznal, opomni slednjega po imenu zvaže, slavuih činov i prejetih nagrad, ter

obeta že dane dobrote z večimi dopolniti, ako bi današnje početje po sreči steklo; na to bitvo da je vezan hitri konec vojske, i toraj v njih roci, ali še dolgo terpeti, ali z enim vitežkim mahom zdajci pokoj dobiti. To rekši ukaže na holm udariti. Ali Vladimir i tovarši niso brani pozabili. Komaj so bili včeraj, holm osvojivši, nemalo trudne ude okrepčali, nametavajo nasipe, delajo zakope, stavijo straže.

Kjerkoli se pokaže pripraven kraj, mesta vterjajo. Toraj so pripravljeni, ko jih Samuil napade. Kopja nastavivši stojé, ko siva pečina, ter eden drugu serce delajo. Vse moči so tapete, češ, za sladko življenje se je biti, za svobodo, za čast domovja i najdražjega tovarša Vladimira, ki med prvimi suče meč, borec i vojvoda ob enem. Samuilevi vojaki se zaleté, šum orožja, krik junakov, praskanje lomivnih kopij se razlega, meči zvenčijo; al Bulgare togota kmalo mine. Ko valovje ob skali se razprašijo, ter beže nizgoró. Samuil sam, z zobmi škripaje, i kruto smert preté, komaj poteri uide. Al boj ni bil s tim končan. Stokrat ponoviv naskok Samuil ne da ne po dnevu miru, ne po noči. Svetlo i temo, meč i besedo, silo i lest si vzame pomagavce. Vse zastonj. Ali junakom pohaja hrana; nastopi letenska vročina. I sedaj najhuja sovražnika, ki ju ne gane nobeno junaštvo mož: lakota i žeja z Samuilom zvezo storista. Ki so bdili, boj i rane terpelci, naposled gladovali, tim sedaj od sonca zadnji studenec vsahne. Žalosno se gledajo tovarši. Al pomagati je zadnji čas. Toraj skliče Vladimir vse drugove, ter jih v kratku takole nagovori: »Bratje i tovarši! strašna nesreča nas goni. Vse junaštvo, ves trud, vse terpljenje je bilo zastonj. Kakor sneg kopnimo. Kar nas je pustil meč, morita sedaj lakota i žeja. Ali koliko volim jaz prvega sovražnika, kterega hrabra desnica odgnati more, ali tukaj merjemo smerti, je leno čakaje! Tako je moglo Bogu dopasti, ki nas črti! Al za meno! junaci! še ni vse zgubljeno; še znajo sekati naši meči; še je Bulgar iz mesa i kervi, i hrabrosti vsaka pot odperta. Solnce bo zašlo, tema pokrila zemljo i ljudi, i sladki sen oklenul ude sovražnikov. Tolikrat smo čule tirali; pri belem dnevu celo vojsko uzbismo: proderimo sedaj skozi tabor spijočih. Luna bo pot kazala. Ako tudi svojih ne dojdemo, znamo vsaj vodo dobiti, i srečnejša gora nas zna pod svoje krilo vzeti. Če nas pa čaka smert, naj nas objame! Bolj častna, bolj sladka je od meča, kakor lakote ali žeje. Sej junakov slava nikdar ne mine! Kdor pa raji sramotno, s križem — rokami, brez tovaršev umerje, kakor za svobodo i slavo meč potegne, naj ostane tukaj! Naj gosli potem njegova častna dela unukom pojó, i naj se rod ponaša, kakega junaka da je imel! Drugi pa pripravimo orožje, ali da svobodno živimo, ali junaški umerjemo! Tako je rekel, ter gane serca vsim.

Glasna pohvala mu doni, ker je tako svetoval, i pri Bogu i mečih mu prisegajo, da pojdejo, kamorkoli jih popelje; bodi k svobodi, bodi v smert: vsakod ga hočejo zvesto spremiti. Ko pade toraj s neba mrak, posedajo k večerji. Zadnja, od dne do dne skopeje merjena hrana se povzije; potem se poljubijo, segaje v dlan tovarš tovaršu; i zvunaj orožja vse pustivši se vzdignejo na poslednji boj. Molčé stopajo navdol; glasno bije serce v junaških persih. Vladimir hodi naprej. Al komaj stopijo na raven, zavpije straža; šum orožja od vsih strani zazvenči. Zakaj Samuil ni spal; timveč po gledusih opaziv nenavadno gibanje na holmu, se pripravi, kamorkoli bi se obrnuli, jih z gotovimi meči sprejeti. Vladimir osupne vpervo, ko vidi, česar se ni nadjal; al serce kmalo oživi v junaku: „i zdaj velja“ zavpivši, ter zvavši velikega Boga na pomoč, se požene med najgoščeje sovražnike. Tovarši treščijo za njim. I tedaj, v strašnej morii, izdihne marsikteri verlo dušo Bulgarov i Serbov, i tla se pogernejo s merliči. Dve verste je že Vladimir prebil; al od reda do reda bolj osamljuje; na tretjo versto se zdaj verže. Kodar žvižga njegov meč, padajo glave. Pa tudi tovarši padajo, na desnej se mu zadnji zgrudi. Tadaž ga ogrenejo Bulgari od spred i zade; trudnej roci se izterga kervavi meč—Vladimir je vjet. Radostni krik zažene srečna truma; od verste do verste se širi veselo vpitje po tihi noči: do neba jek verši. Carski šotor prejme žlahtnega jetnika, dokler ne napoči mlada zarja.

(Dalje sledi.)

Umirjoči labud.

(Svobodno po nemškem.)

Na ribajaku po valovih
Sivi jo labud vesla,
V vódnih ujčka se bregovih,
Čésto volhko si brazdá.

Solnce svitlo zapadaje
Žalosten mu je prikaz,
Zdi se mu, da zadnjič sjaje
Mu ovira mokro gaz.

Solza mu okó zaliva,
Njega je sercé bolnó,
Val, ki mu solzé popiva,
Je svedok, kakó je blo.

On potoži, in zapóje
Zadnjo pesem žalostno,
Pretečene dneve svóje
Mi'je — al begnili so.

K smrti sivi pévec joka,
Revež tužni se solzi,
Prs' so težka, milo stoka,
Trudno migljejo oči.

Dvignit hoče še vmiraje
Petja glasopolno moč,—
Žile bitje pa nehaje
Dan obrne v smrtno noč.

Njega pésem je odpela,
Sivi pesnik je zaspal,
Glasov moč je oddonela,
Glasov vir mu je obstal.

Pévec nemi se ne gane,
Mrtvih spanje mirno spi,
Val bučeči popostane,
Pesme ko odmev zdóni.

Prifarski.

Kako dobro je, da je smert na svetu.*)

Ko sta še Ježiš i sveti Peter po svetu vkup hodila, prideta enkrat na večer k nekemu kovaču, in ga poprosita, da bi nju čez noč pód svojo streho vzel. Verlo prijazno je ju kovač sprejél. S vsim je jima postregel, kar je le zamogel; i ko sta se zjutrej sveta gosta spel na pot odpravljala, je pristopil pošteni gospodar rekoč, „Dal sim, kar sim mogel! vzemita si s malim za ljubo!“

Tu pocukne sveti Peter Ježiša za rokav i pravi: „Gospod! ali mu za te dobrote nobenega plačila ne dáš?“

Ježiš odgovori: „Plačilo tega sveta je minljivo i nestanovitno. Vendar se oberne h kovaču rekoč: Si jak človek! Izberi si, kar hočeš; tri prošnje ti hočem izpolniti.“

Kovač se je tega silno razveselil i rekel: „No, če je takó, pa naredi, da bom še sto let živ i zdrav kakor dans.“

In rekel je mn Ježiš: „Naj se zgodi, kar hočeš. Kaj si pa še dalej želiš?“

Kovač se je malo pomislil i rekel: „Kaj hočem še tirjati? Meni se že tako dobro godi; kar vsaki den potrebujem, si s svojim roko-délstvom prislужim. Tako naredi, da bom vselej dosti dēla imel.“

„Tudi to se ti imá izpolniti,“ je mu odpovēdal Ježiš. „V čem obstoji tvoja tretja prošnja?“

Tudi pri kovač ni vēdel, kaj bi rekel. Pomisli se nekaj i pravi: „Inó, če si že tako dober gospod, pa naredi, da bo vsaki, ki se na te stol postavi, kakor na nja primražen, i se s mēsta ganuti ne mōre, dokler ga sam ne pustim!“

Sveti Peter se je temu zasmeljal, vendar Ježiš je kovaču djal: „Naj se zgodi, kakor si želiš!“

Na to so se razšli: Ježiš i sveti Peter sta šla dalej svoj pot, kovač pa poln veselja k svojim opravilom. Izpolnilo se mu je, kar je Ježiš obljubil. Vsi znanci okoli njega so bili že pomerli; vendar on je bil še vselej čverst i zdrav kakor riba, dēla je imel na kupe, i prepeval si je od jutra do mraka.

Vendar vsega do časa. Teh sto lét je na koncu tudi preteklo i smert je poterkala na duri.

„Kdo je!“ se oglasi kovač.

„Jes sim tu, smert,—prišla sim po té.“

*) Pričujoča narodna pravljica se na Slovenskem rada pripovēduje. Brati je tudi v Erbenovej sbirki narodnih českib pripovedk.

„Bodi mi mnogokrat pozdravljena, draga prijateljica!“ je rekel kovač i se skrivoma v pest smeji, „le bližej, draga moja gospa! samo malo poterpi, da si kladvo i klešče troho spravnam; berž bom pripravljen. Posadi se tačas tukaj na stol; vém da si trudna i spehana, ker moraš neprenehoma po svétu tekati.“

Smert se ni ničesar nadjala i se tudi berž posadi. Tu je napel kovač glasen sméh, rekoč: „Tu sidi i ne gani se odtod, dokler te jaz ne pustim.“

Smert se je jela spenjati i škripati; vendar vse je bilo zastonj. Ni mogla změsta; morala je sedeti, kakor bi bila prikovana. Kovač se je smejal, da se je za črevo popadal, zaperl duri za seboj i šel po svojih hišnih opravilih vesel, da se mu ni več trěba smerti bati.

Vendar njegovo veselje ni dolgo terpelo; kmalo je zvedil, da se je goljfal.

Imel je domá pitanega pačēja. Hotel je ga na to veselje zaklati, ter ga v dimnik obesiti. Vzel je tedaj sekiro, i dal pačēju jedno črez glavo, da se je trikrat prevalil. Pa komaj se je hotel po nož pripogniti, da bi ga prebodil, glej! se pačej na enkrat spet po koncu zravná, in „roh! roh!“ in pačēja ni bilo več viditi.

„Počaj me, merha! kmalo bova spet vkup! je rekel kovač i se obernul proti hlevcu po eno gos. Pital je jo že tri nedele. „To bo pa kaj za me“ si misli sam pri sebi, jo zabode s nožem, pa - še kapljice kervi ni bilo viditi. „Kejha, kejha! i tudi gos je jo napela za pačejem.“

To je bilo kovaču že troho preveč. Podá se v golobinjak i pri-nese dva goloba. Da bi se mu pa spet kaj tacega ne bilo prigodilo, vzeme sekiro i v jednom vdaru ste bile obema glavi preč. „No! vidva imata vendar dosti!“ je zagoderljajal sam pri sebi. Vendar čudo! Kmalo ste bile glavi spet s truplom zraščene i „ferr! sta bila obá goloba daleč črez tri strehe i hribe.“

Začudjen postojí, i misli i misli, kaj bi to bilo. Zdaj mu šele na um pride, da imá smert domá oklenjeno. Kaj zdaj storiti? Smert spustiti? — To ne; ta bi bila njega naj prej pobrala. Sklenil je tedaj, se vprihodnjič mesá zderžati i le samo grab, kašo i druge močnate jědi k sebi jemati.

Neki čas je bilo še dobro. Ali zdaj je prišla vigred i nesreča za nesrečo. Vse živali, kar je jih lani blo, so spet oživele, nobene ni manjkalo; še toliko mladih je naraslo, da je jih vse gomezlalo. Ptiči, miši, konjiči, kebri i drugi merčezi so po poljih vse požerli i pojedli.

Drevje v vertičih je stalo brez listja i cvěta, nanizano s metili i gosenkami. V rekah i potocih je bilo toliko rib, žab, vodnih pajkov i drugega merčęza, da se je vsa voda zasmradila i ni bila za piti.

V zraku je bilo toliko komarjev, muh, mušić, i na zemlji toliko gnjusnega merčęza, da bi bli morali človeka vmoriti, ko bi bil mogel vmřeti. Na pol mertvi so hodili ljudi okrog: niso mogli živeti ne vmřeti.

Vidivši to kovač, koliko nesrčće je po svojej abotnej prošnji svętu nakopal, je naposlęd globoko vzdihnul rekoč: „Kakó dobro je vendar Bog storil, da je smert na svętu.“ Potem je šel, se smerti predal, ktera ga je hitro zadavila. I tako je prišlo spet počasi vse v svoj stari red.

Slovenski običaji.

I. U v o d.

Navade i običaje svojega naroda spoznavljati je kratkočasno, poudęljivo i koristno. Po njih vidiš, kakor v ogledalu, serce i um slavenski; po njih se domorodstvo, to je ljubezen do naroda, unema i podpira tudi v sercu priprostega človeka. Ako on morebiti ravno ne vę, kaj je to domorodec i vlastenec, vendar občuti nekako radost slišęč svoj materinski govor i videč navade slavenske, iznenada izdihne rekoč: Oj tu je lępo, ovdę je radostno, — to je prav po domačę! Naša nesreča je med drugim i iz tega izvirala, da se slavenska plemena niso za ude jednega istega naroda považovala, da se niso, kakor velja, poznala. Tręba je, da se Slaveni bližje upoznamo; braterska ljubezen, sloga i uzajemnost, koje so nam tako potrebne, kakor oči v glavi, se bodo po tem veselo širile. Nosce te ipsum! Spoznaj svoj narod! To mora biti nam za pravilo. Bilo bi tudi vsakako nepristojno, ako bi mi bolje znali i točnije vędili navade ptujih narodov, morebiti i samih divjakov, živečih v afrikanskih i amerikanskih pustinjah, kakor običaje svojega vlastnega naroda.

Vendar še ni dosti, ako običaje slavenske poznamo, še važneje nam je, da se jih krępko deržimo i se pri vsakej priložnosti skažemo, da smo koreniti Slaveni, postavim: kupujmo i čitajmo rajše knjige slavenske od ptujih, spisujmo, govorimo i veselimo se, kadar je priložnost po slavensko, naj so nam slavenske veselice, pęsni, nošnje i boje ljubši od ptujih; pogovarjajmo se radi med seboj od slavenstva, Slavenu pišimo liste vsigdar po slavensko, napravimo, kjer to biti more, nadpise slavenske, spoznajmo i podpirajmo one verle može, kteri se za prosvęto

našega naroda trude. Ne govori: To so maličkosti; ne govori: To je vse jedno, ako pozdravlja prijatla, rečem: Dobro jutro ali: guten Morgen — ako zapojem po slavensko ali po nemško, ako v plesu poskočim deutsch ali se zasučem v horvatskem kolu, v serbskej lépej maci ali v zilskem visokem raju — ne govori: to je vse jedno, ako hodim v poškerenjenem fraku ali v slavenskej surki, ako napišem list i naredim nekak nadpis u svojem materinskem jeziku ali v plujem. Prijatelj! to ni vse jedno, to je velika i važna razlika. Ovo so, istina, maličkosti, pa za nas Slavene v sedajnih okolnostih važne i prevažne maličkosti. Vsaki domorodec i vlastenec nima priložnosti, kdo vè kako imenitno dèlo opraviti v prid svojega naroda, ako ravno bi iz vsega serca rad tudi v èem blago i sreèò slavenstva podpomogel i podpiral. U ovih vsakdanjih stvaréh se pak vsaki domorodec, naj je stanu kterejakoli hoèe, lahko skaže, kot ljubitelj i podpiratelj slavenstva. To je važno. Malo kada ima èlovek, naj je nar iskrenješi vlastenec, priložnost, v prid i slavo svojega naroda nekako izvanredno vitežko dèlo sversiti. V ovih na videž neznatnih reèih se pak lahko blizo vsak den skaže kakor vlastenec. To je tudi važno. Ne pozabimo: Gutta lapidem cavat, non vi sed saepe cadendo Ovo bi se moglo takole posloveniti: Buèelica poln ul medu nanese, pa ne s košom, temuè s marljivostjo. Bodimo v tem marljivi, kakor buèelice: Zerno do zerna pogaèa, kamen do kamena palaèa. — Naj važneje so ove maličkosti zato, ker jih protivniki našega naroda ne morejo zavsím prepovèdati, se jim ne morejo uspešno soperstaviti, ker nije mogoèe ne s naj večjo silo ovakove navade izkoreniti, ktere se blizo vsak den, povsod, od večje strane naroda opetujejo, i ktere so tako rekoè s narodom srašèene. Narod morejo zadeti različne nesreèe, njega morejo pritiskati verige hudega hlapèovanja, pa iztrebiti se dotle ne more, dokler se svojega jezika i svojih običajev zvésto drži. To skušnja uèi. Judovsko ljudstvo živi že toliko i toliko vékov brez vlastne domovine i brez vlastnega vladarja, razkropleno po širokem svètu, i vendar so ostali kakor narod do današnjega dnu, ker so se zvésto svojih običajev držali. Kteri narod pak svoj jezik i svoje običaje opušèa, se sam oslabiljva i počasoma propada. Ovo se je jasno vidilo na Némcih proti koncu minulega stolétja. Njim je onda dopadlo samo kar je bilo francosko. Francoski jezik i francoska nošnja, francoski kuharji i francoske guvernante (odgojiteljice) so Némce duševno premagali i predbili že davno popred, kakor je silni Napoleon s svojo vojsko na njih planul i jih pod svojo oblast spravil. Le s slavensko pomoèjo, s ruskimi vojniki so se mogli plujega jarma otresti.

Svojemu jeziku i svojim običajem zvést narod saj životari, ako je trèba nekoliko vékov, èaka i doèaka zadniè vendar, da prisije sonce

i pred njegova vrata. Po dolgem sužanstvu se spet izbudi i ustaja slavno i stopi, kot narod svoboden, med narode svobodne. Narodi v Turskej so nam tega živi dokaz; zato pravi ilirska poslovice: Običaji od starine ščit su jaki domovine.

Zato je koristno soznaniti se s narodovimi običaji.

Serbske običaje i pèsme je opisal, kakor je obče znano, Vuk Štefanović Karadžić; L. Ilić je sobral narodne slavonske običaje i jih na svétlo izdal v Zagrebu léta 1846; nèktere navade slovenske hočem pak jaz ovdé zaznamovati.

(Dalje slédi.)

Pismenkovanje, slovkovanje i glaskovanje.

(Spisal Andrej Einšpieler)

Da bi se otroci v ljudskih šolah dobro i gladko brati naučili, to tirjati gotovo ni prenapeto. Pa — bodi Bogu potoženo! naši slovenski otroci se še tega večidel niso naučili. To se pa ni samo zavolj tega zgodilo, ker so se slovenskej mladini nèmška pismena i beséde v glavo zabijale, temuč tudi zavolj tega, ker učitelji svoje učence niso prav k branju pripravljali i vodili.

Zato se že mnogo lét nèkak boj bije med slovkovanjem (silabiren) i glaskovanjem (lautiren). Komu morebiti še znano ni, kaj je glaskovanje, tomu bodi rečeno, da je glaskovanje način ali viža, učence brati učiti brez slovkovanja; kakor hitro otroci vsa pismena dobro poznajo, to je: dobro pismenkovajo, ne začnejo slovkovati ali silabirati, temuč berž koj brati ali čitati.

Na ti način — po glaskovanju čitati učiti — ni kaka nova, ampak že stara reč, ktera se je pa pozabila ali zanemarala. Slavni dètovodja ali pedagog Stefani je v létu 1805 te način učiti spet obnovil i v življenje upeljal; i po Nèmškem je glaskovanje v občneji navadi i velikej slavi.

Ni tukaj prostora vse zapisati in naštet i, kakšne prednosti glaskovanje pred slovkovanjem ima, le samo to naj bo povédano, da vsi sloveči dètovodji — nèmški i slavjanski — terdijo, da je način, po glaskovanju učence brati učiti, naravnejše, mnogo hitrejše i veliko kraškočasnejše. Ni toraj dvomiti, da se bodo tudi naši slovenski gospodi učitelji glaskovanja poprijeli; nèkteri so to že storili, i ne morejo dosti pohvaliti, kako hitro i s kakšnim veseljem se otroci brati nauče. Alj vsak začetek težek, stara navada — železna srajca —; zato se ne sme i ne more vse staro podrèti, i na nos na vrat vse novo upeljati; tudi naši učitelji v glaskovanju niso podučeni i vajeni, ja nèkteri od glaskovanja še clo nič slišali niso. Naj ložej se bode novo, neznano upeljalo, ako se ono na staro, na že znano zida, se š njim lépo poravnava i sdruži, doklér da v novem, boljšem načinstvu (metodi) vajenih učiteljev dobimo. Zato hočem tukaj pokazati, kako bi se po mislih mnogih učenih dètovodjev občno pohvaljeno glaskovanje brez težave i hitro u vsako šolo upeljati moglo. —

Naj se učencem ravno, kakor dosada, podobe i imena vsih pismen pokažejo i naučijo. Le samo to je želeli, da se učitelji pri tem nauku tako obnašajo i vsih reči poslužijo, da se bodo učenci radi i s veseljem učili, da bodo že pri tem nauku svoj jezik i svoj um rabili i vadili, to je: govoriti i misliti se učili.

Postavim učitelj hoče svoje učence učiti pisme **a**; mogel bi začeti učencem praviti, da je Bog vse vstvaril; ni blo sonca, lune, cvétlic, živad, tudi ne človeka; Bog je vstvaril prvega človeka, tomu je blo ime: **A d a m**. Kako je bilo prvemu človeku ime? kdo ga je vstvaril? itd. Kedar rečem **A**—**dam**, kateri glas se najprej sliši? Povej mi ti, Nacej! ti . . . Le počajte, ljubi otroci! sedaj bodem na tablo zapisal neko podobo, ktera tudi glas **a** ina. Učitelj naredi prav počasi i da vsi učenci lahko vidijo, pisme mali **a**. To pisme tudi najdete v abecednici, na tablici, pokaži mi ga Uršica, ti tudi Hanca itd. Poslušajte sedaj dobro, bodem vam povedal, kako je temu pismenu ime: Učitelj reče glasno: **a**. Kako je temu pismenu ime; povej ti Tomej, Lizika itd. Kako je bilo prvemu človeku ime? kateri glas najprej slišiš, ako praviš: **A**—**dam**? kako se imenuje to pisme? na koga se moraš hitro spomniti, ako ti v glavo noče pasti, kako je tomu pismenu ime? Ravno tako naj učitelj pri vsih pismenih postopa. Kratkočasno i lahko se bodo učenci vsih pismen naučili, i jih dobro v glavi obdržali, ako jim za vsako pisme kako besedo pověš, ktera znamenjuje kako znano reč, na ktero se učenci lahko spomenejo, alj pa na ktero učitelj hitro pokazati more. Take besede bi vtegnile biti slēdeče: **Adam**, **Eva**, ime, okno, usta, bukve, cerkev, čelo, duri, fant, gobica, hlače, janka, klop, lice, miza, nož, peč, roka, stol, šiba, tabla, verč, zob, žlica. — Od vsake reči, ki jo kaka iz teh besed znamenjuje, naj učitelj učencem kej lēpega in novega pově; naj jih opomēne na prvo pisme vsake besede dobro paziti; ako učenec kako pisme ne pozne, ni trēba nič družega, kakor na tisto reč, ktere ime se s ravno tīm pismenom začne, s prstom pokazati, ter učenec bode hitro vedel pisme imenovati; zraven se bo vadal, točno i gladko govoriti, pri govorjenju tudi kaj misliti; veselja i kratkočasnost bode pri takem nauku za otročiče tudi dosti. —

Za branje je neobhodno potrebno, da učenci vsa pismena hitro, gladko i pravilno imenovati znajo; zato mora jih učitelj na tabli i v abecednici, tako dolgo nati pismenkovati, da učenci vsa pismena zaporedoma, pred i zad dobro poznajo i imenujejo. Kedar so učenci dobro pismenkovali, je jih učitelj po starem kopitu učil slovkovati; po novem jih pa uči: glaskovati i čitati. Učitelj bi vtegnul takole začeti:

Ljubi moji otročiči! pismenkovati ste se že naučili, že dobro poznate podobe i imena vsih pismen. Kako je tomu pismenu ime, kako tomu itd; glejte! kako hitro i lēpo ste se pismenkovati naučili; sedaj se bodemo pa brati ali čitati učiti; to bo veselo i kratkočasno, i za vas vse lēpo i koristno! Da bodete pa brati znali, je trēba, da dobro vēste, kakšen glas vsako pisme pri branju ima, to se pravi, je trēba, da dobro glaskovati znate; ni težko, le dobro pazite, v 3 — 4 urah bodete lēpo glaskovali!

Sedaj pokaže učitelj na tabli stoječe samoglasnike, i pově, da ti tudi pri čitanju ravno tisti glas imajo, kakor pri pismenkovanju; postavim: kjer v abecednici stoji **a**, **e**, **i**, **o**, **u**, mora se tudi pri čitanju glas **a**, **e**, **i**, **o**, **u** izreči. Ali vse drugači je s ostalimi pismenij, pri vsakem

izmed tih se sliši glas kakega samoglasnika, i še kak drugi glas zraven; postavim: Neček! povej mi, kako je tomu pismenu (m) ime? le prav počasi reči e-m; ktereга samoglasnika slišiš, ko rečeš e-m? ali da: e; kaj pa še zraven? Ali da: m. Glejte, ljubi moji! ako v abecedaici vidite pisme m, ne smēte glaskovati ali brati: em, temuč: m; ne er temuč r, ne ge temuč g, ne ha temuč h, ne še, temuč š. Tako stori učitelj s vsimi pismeni tako dolgo, da učenci vsa pismena dobro glaskovajo; to je, da dobro poznajo podobo, ime, i glas vsakega pismena.

Ako otroci že vsa posamezna pismena dobro glaskovajo, pokaže učitelj na kakega samoglasnika, i vkaže učencem ga tako dolgo vleči, da na kakega soglasnika pokaže. Postavim: a—m, e—m, i—m, o—m, u—m; tako stori učitelj s vsimi soglasniki. Potem pokaže na kakega soglasnika, i ga ukaže tako dolgo vleči, da na kakega samoglasnika pokaže; postavim: m—a, m—e, m—i, m—o, m—u. Tudi to stori učitelj s vsimi soglasniki.

Sedaj vzeme učitelj abecednico, i vkaže učencem po stopnjah glaskovati; to gre hitro i veselo!

Pri glaskovanju mora učitelj posebno i vedno pred očmi imeti:

a) da učenci vsako slehernu pisme gladko i pravilno glaskovajo;
b) da učenci vėdó povėdati, kateri glasi i ktera pismena so u kakej slovki i u kakej besedi; pogosto popraševati ter slovke i besede razglabati (zergliedern), je potrebno.

c) da učenci znajo slovke in besėde pravilno ločiti. Pravila, kako se imajo slovke in besėde ločiti, je najkrajše i najboljše napisal Matija Majar v svojem spisovniku i. t. d.

Tako se bodo otročiči v kratkem naučili dobro čitati, i pri narekovanju (diktando) pravilno pisati. — Gospodi učitelji! poskusite!!

Književni pregled.

Kurze Sprachlehre der slovenischen Sprache, vorzuglich für Gerichtsbeamte von J. Navratil. (Kratka slovnica slovenskega jezika, sosebno za sodnijske uradnike, spisal J. Navratil).

Rēs je, da imamo Slovenci že slovnico na kupe; pa je vendar skoraj ni potrebnise, kakor je ta, navlašč za sodn. uradnike spisana. S veseljem jo mora vsaki Slovenec pozdraviti. — Prav izverstno je sestavljena. Nič se v njej ne pogrēša. Posebno imeniten je pa praktični del. Našim g. g. uradnikom ga ne moremo dosti priporočiti. Skoraj vse se najde tukaj, kar je za uradovanje vėdeti trēba: povabila prič in obdolžencev, posamezni pričetki i formularji zapisnikov, splošna i posamezna vprašanja i odgovori, razsodbe i. t. d. Na koncu knjižice je pa imenik nemško-slovenskih i slovensko-nemških izrazov iz reda kazenske pravde. Gospodi uradniki! tu imate knjigo zlata vredno. Pazljivo jo preglejte i preberite. Kmalo vam poteče slovenščina v govoru i pisanju kot mlėko i med.

Knjiga 40 — XLVIII strani debela je v Blaznikovej tiskarnici v Ljublani prav lično natisnjena. Prodava se v Ljubljani i po vsih drugih mestih na Slovenskem povsod, kar je posebne hvale i po-nemanja vredno, za 30 kr. sr. Gospod pisatelj je jo na svoje potroške izdal. Slava mu za te domoljubni dar!

Z m e s.

Ivan Sobieský.

Junaški Polski kralj, Ivan Sobieský, tretji tega imena (1696), je izbral 25.000 svojih hrabrih vojakov, da bi Dunaju, ki so ga Turki hudo oblegali, na pomoč šel. Ravno že misli, se proti Dunaju podati, kar papeški poslanec k njemu pride, ga v imenu papeža prositi, da naj Dunaju na pomoč pride.

Junak Sobieský se na konja vsede, ter mu reče, zaupajoč na svojo in svojih vojšakov srečo in moč: „Povej svetomu očetu, da si me na konju vidil, in da je Dunaj svojega odrešenika že našel.“ Njegove besede so se spolnile: veliki vezir Kara Mustapha le slisati, da se slavni Sobieský s svojimi Polaki približuje, se je že tresel, svoje šila in kopita pobral in pobegnul. Slavjani so nemški Dunaj od Turkov rešili.

Med i pelin. *)

* Preblagorodni gospod Janez baron Šlojsnik, poglavar koroške, in preblagorodni gospod Gustav grof Chorinsky, poglavar krajske kronovine sta tudi med našimi naročniki. „Slovenska Bčela“ s to veselo novico svoj „med“ začne ločiti, in misli tako k novemu letu vse Slovence razveseliti.

* Bogoslovci 4. leta labudske škofije niso več v Celovcu, temoč v Št. Andražu. Iz tega mesta smo dobili radostno novico, da slavni rodoljub, g. korar Rozman tistim bogoslovcem katehetiko i pedagogiko prednaša ne samo v slovenskem, temoč v književno-ilirskem jeziku. Slovensko duhovno stylistiko, spovedništvo i homiletiko učí jih sam knezo - škof, slavni slovenski pisatelj Slomšek vse v čistej slovenščini. Ni dolgo, kar so nekteri gospodi iz Celovca in iz vsih krajev labudske škofije v Št. Andražu se snidli, ter gosp.: Rozmana pri navku katehetike poslušali. Vsi so bli od lepote i miline slovenskega jezika globoko ganjeni, i se čudili, kako gladko i sladko slovenski jezik g. Rozmanu teče. Zivili domorodci!! —

* Živila „Dhovska“ županija, po nemško „Lendorf“ blizu Celovca v čajnskej (Taltschnigg) fari. Ta županija je mende naj perva na Koroškem, ki ima zraven nemškega nadpisa tudi slovenski na svojem pečatu. Prav lično i lépo se bere na pečatu: „Dhovska županija.“ Tudi domovnice (Heimatscheine) se bodo pri tej županiji za Slovence v slovenskem jeziku dajale. Srečna vsaka županija, kjer so modre, učene pravične i liberalne može v županijski odbor izvolili. Živio učeni i liberalni župan Dhovske županije, gospod „Lešnik“ po domače: „Žlepe“ olar in posestnik n Vogličah (Winklern)!

* Naš koroški rojak in sloveči domorodec, gosp.: Simon Rudmaš, c. k. vodja nemških šol v Terstu, je te dni sem u Celovec poslal nekíh iztisov časopisa: „Jadranski Slavjan,“ da bi se med naj

*) Pod ovim imenom bodemo prihodnje donášali, kar za slovensko narodnost veselega ali žalostnega zvršmo. Kdor želi kaj takega svetu oznaniti, naj nam piše; radi bodemo narisati!

boljše slovenske učenike razdelili. S tim posebno za učenike imenitnim časopisom so bli obdarovani sledeči gospodi učeniki: Somer, učenik v Borovljah, Wigele v Štabne, Katnik u Ločah, Wenko v dolnje Kapli, Hofbauer v doberlej vesi, Pečnik v Tinjah in Uranič v Grabštenju. Serčna zahvala gosp: Rudmašu od vsih obdarovanih učenikov in tudi g.g. bogoslovcev, ki so ravno imenovani časopis i še dve druge knjižice sprjeli.

Vesela novica.

Ravno kar je prišlo našemu poglavarstvu, da je gori imenovani visoko učeni gosp. p. n. Simon Rudmaš za šolskega svetovavca na Koroškem izvoljen. Slava i hvala visokemu ministerstvu!

Směšnice. *)

Kada se je u někom městu pervokrat s velikom zvonom bilo zazvonilo, je jedna stara baba rekla, da isti zvon zadosta ne brunči. Poterpíte se, odgovori njoj jeden mladenec, poterpíte se, moja draga! kader vašu starost doseže, bude zadovoljno brunčal.

Neki veliki pijanec, koji nikdar vode pil nije, u zadnjoj svojoj uri prosi za napitek vode, rekuč: na smertnoj posteli mora se vsaki dober kristjan s neprijatelji svojimi pomiriti.

*) Směšnice bodo zanaprej po Majerju pisane v književno-ilirskem jeziku; tako bodo naši p. n. slovenski domorodec spoznali, da sta si naš slovenski i književno ilirski jezik zelo podobna, i da se vsaki Slovenec ilirsko prav lahko i igraje naučiti more.

Zastavica.

Ključ lesén — ključanca vodena
Zverina je vtekla — lovci so ostali.

(Ternogorski.)

Povabilo na naročbo.

S serčnim povabilom na naročbo pošlemo s tim prvi list „slovenske bčele“ vsim častitim naročnikom lanskega leta in še mnogo drugim rodoljubnim gospodom brez vsega plačila na ogled.

„Slovenska bčela“ bode vprihodnjič dvakrat v mescu izhajala in velja

v Celovcu			po pošti prejemana		
za celo leto	2 gld.	24. kr. sr.	za celo leto	3 gld.	— kr. sr.
za pol leta	1 gld.	12. kr. sr.	za pol leta	1 gld.	30 kr. sr.

Frankirane naročila se prejemajo pod nadpisom: Na vredništvo slov. bčele v Celovcu. (Vredn. in Založn.)

Opomin. Slovenska bčela lanskega pollétja 1850 je mehko vezana po 1 goldinarju sr. na prodaj: v Celovcu pri Sigmundu, Leonu in tiskarju samemu, v Ljublani pri Lerherju i žl. Kleinmajerju, v Gorici pri Paternolitu, v Terstu pri Živicu, v Celju pri Jeretinu, v Marburgu pri Leirerju, v Gradcu pri Majerju in v Belaku pri Pozniku.

Odgovorni izdatelj in tiskar: Ferd. žl. Kleinmajr.

SLOVENSKA BČELA.

Podúčen in kratkočasen list.

Drugi tečaj.

1851.

Pervo polletje

Odgovorni izdatelj:

Ferdinand žl. Kleinmajr.

SLOVENSKA BČELA.

Podúčen in kratkočasen list.

Na svitlo izdajana
s pomočjo več rodoljubov.

Drugi tečaj.

1851.

Pervi svezek.

Cena 1 gld sr.

Prohormik

V Celovcu 1851.

Natisnil Ferd. žl. Kleinmaje.

Na prodaj imajo v Celovcu Sigmund, Leon in tiskar, v Ljublani Lerher
in I. žl. Kleinmaje, v Celju Jeretin, v Marburgu Leirer, v Gradcu
Mayer, v Gorici Paternolli, v Terstu Živic in v Belaku Poznik.

STOVENSKA BOLEVA.

Podoben in kratkosti list.

VI, H 24.443, L

Perseus

1281

Case 1:11-cv-00001 Document 1-1 Filed 01/26/12 Page 1 of 1

St. Louis

1881, November 7

Zachariah Ford. M. Kleinman.

Shaver, v tomto pokračovaní, v tomto čísle je v tomto čísle.